

Praktische invulling Varkensbesluit bij vleesvarkens

Anita Hoofs, VPB-S

In het voorjaar van 2000 zijn op het proefbedrijf in **Sterksel** drie proeven gestart die een bijdrage leveren aan een praktische invulling van het Varkensbesluit 1998 bij vleesvarkens, tegen zo laag mogelijke kosten. Het gaat om onderzoek naar de optimale koppelgrootte, onderzoek naar het effect van oppervlaktevergroting op het technisch en economisch resultaat en oriënterend onderzoek naar de perspectieven van een verhoogd loop- en ligplateau.

Op dit moment zijn er nog te veel vragen en knelpunten om concreet aan te geven hoe een varkensbedrijf praktisch en bedrijfseconomisch rendabel invulling kan geven aan het Varkensbesluit 1998 (oppervlaktevergroting, verbod op volledig rooster en stabiele groepen vanaf een week na het spenen), daarbij rekening houdend met alle randvoorwaarden uit milieu en maatschappij. Er moeten nieuwe praktische systemen ontwikkeld en onderzocht worden, waarbij de integratie van goedkoop bouwen, dierenwelzijn, emissie-arme huisvesting en een efficiënt energiegebruik de belangrijkste uitgangspunten zijn. Belangrijk is ook het ontwikkelen en testen van innovatieve, betaalbare huisvestingssystemen bij renovatie van stallen conform het Varkensbesluit 1998.

Naar aanleiding hiervan zijn op het Varkensproefbedrijf in Sterksel in opdracht van het PW drie onderzoeksprojecten gestart.

Koppelgrootte vleesvarkens

Vanuit de praktijk wordt gevraagd wat, gezien de huidige omstandigheden, de optimale groeps grootte is bij vleesvarkens. Het huisvesten van varkens in grote groepen (meer dan twintig vleesvarkens per hok) heeft een aantal voordelen ten opzichte van huisvesten in groepen van acht tot tien varkens. In de eerste plaats zijn de investeringskosten per vleesvarkensplaats lager, omdat bespaard kan worden op inrichtingskosten. Bovendien kan de voergang voor

een deel benut worden voor het vergroten van het vloeroppervlak, hetgeen bij renovatie een optie is om met behoud van het aantal dierplaatsen de stal aan te passen aan het Varkensbesluit 1998. Een vergroting van de groep heeft ook tot gevolg dat elk dier relatief meer bewegingsruimte ter beschikking heeft en dat een duidelijkere scheiding in functiegebieden mogelijk is. Dit kan het welzijn van de dieren ten goede komen.

Over de invloed van de koppelgrootte op de technische en economische resultaten onder de huidige praktijkomstandigheden is weinig bekend. Daarnaast wordt de optimale groeps grootte niet alleen bepaald door de technische en economische resultaten, maar ook door de arbeidsomstandigheden voor de varkenshouder. Ook over het (vetzorgings) management van grote groepen vleesvarkens bestaan nog vele vragen. De veiligheid van de varkenshouder, het schoon houden van de dichte vloer, het vangen van individuele dieren en het afleveren van de dieren vormen belangrijke aandachtspunten.

In het onderzoek wordt nagegaan wat het effect is van 12, 24, 36 of 72 vleesvarkens per hok op technisch en economisch resultaat en arbeidsomstandigheden. De proefbehandelingen worden binnen één afdeling met elkaar vergeleken. Begin 2002 wordt het onderzoek met een rapport afgesloten.

Invloed netto leefoppervlak bij vleesvarkens

Om na te gaan welke consequenties de oppervlaktevergroting, vastgelegd in het Varkensbesluit 1998, heeft op het technisch en economisch resultaat, is praktijkgericht onderzoek nodig. Door een groter oppervlak per varken zullen de huisvestingskosten toenemen. Voor vleesvarkens van 25 tot 110 kg gehuisvest in hokken is de toename van effectief vloeroppervlak van 0,7 naar 1,0 m² bij nieuwbouw ingeschat op circa f 4,- per afgeleverd vleesvarken. Doordat de vleesvarkens meer ruimte krijgen, is het mogelijk dat de technische resultaten veranderen. Gegevens hierover onder Nederlandse praktijkomstandigheden zijn echter nauwelijks beschikbaar. De verwachting is dat het effect van vloeroppervlak bij kleine koppels mogelijk anders is dan bij grote koppels.

In dit onderzoek worden vier proefbehandelingen direct binnen één afdeling met elkaar vergeleken (in hokken voor vleesvarkens van 25 -110 kg).

- 8 vleesvarkens per hok met een effectief vloeroppervlak van 1,0 m² per vleesvarken;
- 8 vleesvarkens per hok met een effectief vloeroppervlak van 0,7 m² per vleesvarken;
- 16 vleesvarkens per hok met een effectief vloeroppervlak van 1,0 m² per vleesvarken;
- 16 vleesvarkens per hok met een effectief vloeroppervlak van 0,7 m² per vleesvarken.

In dit onderzoek worden ook waarnemingen verricht met betrekking tot de mate van bevuiling van de dichte vloer en de arbeidsomstandigheden (onder andere controle van de dieren en leveren).

Inzicht in de gevolgen voor technische en economische resultaten onder praktijkomstandigheden in Nederland is belangrijk om na te gaan welke mogelijkheden uit economisch oogpunt vanuit welke situatie aantrekkelijk zijn om de extra kosten van de oppervlaktevergroting te compenseren. (Voorbeelden zijn andere verplaatsingsmomenten of bouwen op 0,8 m² per vleesvarken in combinatie met verplaatsen/ leveren van een deel van de varkens bij een gemiddeld gewicht van 85 kg).

Verhoogd loop- en ligplateau bij vleesvarkens

Om aan het Varkensbesluit 1998 te voldoen (vergroten vloeroppervlakte en deels dichte vloer) moet vaak een ingrijpende verbouwing plaatsvinden. Niet alleen zal vaak de vloer aangepast moeten worden (van volledig rooster naar halfrooster), maar als men hetzelfde aantal dieren wil kunnen houden dan zal ook aanvullende stalruimte gebouwd moeten worden. Dit zal met hoge kosten gepaard gaan. Bovendien zal in een aantal gevallen bijbouwen niet mogelijk zijn in verband met de milieuregelgeving. Innovatieve en betaalbare oplossingen die ook draagvlak hebben van maatschappelijke organisaties, zijn dus gewenst.

Het Varkensproefbedrijf in Sterksel heeft, naar aanleiding van de creativiteit en ervaringen van enkele vaticenshouders, in een vleesvarkensafdeling boven een deel van het hok aan de muurzijde een verhoogd loop-en ligplateau aangebracht op een hoogte van circa 1 meter. Via een trap kunnen de var-

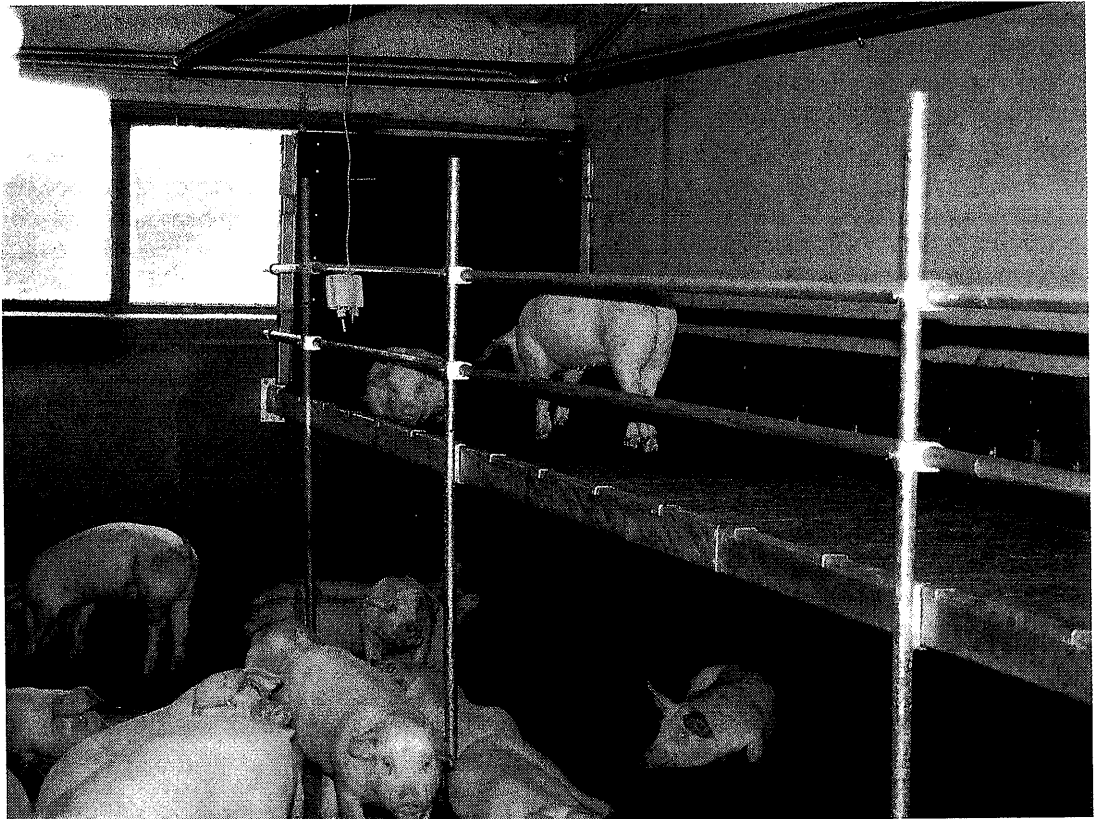
kens naar boven en naar beneden lopen. Het plateau is dicht uitgevoerd (kunststof elementen met gierdoorlaat). Aan de muurzijde is een opening van 3 cm. Door oriënterend onderzoek wordt bepaald of een dergelijke constructie voldoet aan de doelstellingen van het Varkensbesluit 1998. Met andere woorden: gebruiken de varkens dit verhoogd plateau ook functioneel en kan een positief advies richting overheid gegeven worden? Bieden plateaus perspectief, dan kan worden nagegaan aan welke bouwkundige eisen een dergelijke constructie moet voldoen, zowel uit oogpunt van het dier als uit oogpunt van de varkenshouder (is het een praktisch werkbaar systeem). Wanneer 60% dichte vloer een

verplichting wordt, zou een dergelijke constructie ook perspectief kunnen bieden om hieraan invulling te geven.

Tot slot

De genoemde projecten moeten binnen een à twee jaar duidelijkheid geven over de mogelijkheden om de extra kosten die gekoppeld zijn aan het Varkensbesluit 1998 te drukken.

Aan de hand van de resultaten van deze projecten kunnen varkenshouders praktische conclusies trekken met betrekking tot de inrichting van hun vleesvarkensstallen. ■

Verhoogd loop- en ligplateau bij vleesvarkens